

Stage bij het Herstelbureau – Week 11

Maandag 11 maart

Trainersoverleg. Eigenlijk bedoeld als een soort intervisie veranderde deze bijeenkomst, ook doordat er drie nieuwe gezichten waren, in een uit de hand gelopen voorstelrondje, dat onbedoeld uitpakte in een rondje herstelverhalen. Dat was heel mooi en het voelde voor iedereen heel goed. We hebben het gewoon laten gebeuren. Ook dat hoort bij de werkwijze van het Herstelbureau. Het verdiepte de onderlinge band.

's Middags was de tweede dag van de HOP. Mooie en nuttige les, waarin we het hebben gehad de voor- en nadelen van vier strategieën die je kunt volgen (dit aan de hand van de een casus van een vrouw die bij een advocatenkantoor aan de Zuid-as werkt) : 1) het totaal met niemand delen dat je een psychische kwetsbaarheid hebt en welke; 2) het delen met een beperkt aantal collega's; 3) het delen met alle collega's en 4) Ook nog eens het podium bestijgen om er kond van te doen.

Mijn strategie is: iedereen mag het weten; ik heb geen geheimen en dus niets te verbergen. Ik ben trots op mijn pad en ik weet waar ik vandaan kom. En ik ben blij dat ik ben waar ik ben.

Bij mijn sollicitatie bij GGZ-NHN is het zelfs een voorwaarde dat je er over vertelt! Bij mijn motivatiebrief voor Howie heb ik *juist* alle crisismomenten in mijn cv opgenomen.

Dat laatste zou ik natuurlijk niet doen bij een sollicitatie bij een "normale" werkgever. Dat is ook helemaal niet relevant. Niet omdat niemand het mag weten maar omdat het niets toevoegt. Daarbij: ik ben ook niet dat verleden; ik ben niet die fase waarin ik heb gezeten. Noch de aandoening.

Woensdag 13 maart

Met collega A. heb ik [Harrie van Haaster](#) geïnterviewd. Van Haaster, die opleidingen als de [TOED](#) en de [GEO](#) van de grond tilde, is één van de grondleggers van opleidingen tot ervaringsdeskundige in Nederland en mede-oprichter van [IGPB - Instituut voor Gebruikers Participatie en Beleid](#). Deze instelling richt zich onder meer op empowerment van mensen die een beroep doen op zorg of op maatschappelijke diensten. Van Haaster is een bevlogen mens, die zijn wortels heeft in de [cliëntenbeweging](#). Mede door zijn toedoen is het vak van ervaringsdeskundige in Nederland tot ontwikkeling gekomen.

We interviewen Van Haaster vanwege zijn betrokkenheid bij de realisatie van de website [Herstel werkt](#), een complex project, waarin hij ook heeft geïnvesteerd. *Herstel Werkt* wil een soort one-stop-shopping zijn voor al het ervaringsdeskundige aanbod en herstelactiviteiten in Amsterdam, waar twaalf partijen aan meedoen (deze zijn te vinden zijn [op deze webpagina](#), wel even een eindje naar beneden scrollen). De uitdaging zit hem niet zozeer in de techniek, als wel in de onderlinge samenwerking.

De missie van mijn collega: hoe vlot de website? Wat gaat goed, wat kan beter?¹ "Ik ben blij dat die website er is", zegt hij. "Samenwerking is belangrijk. Daar zijn we jaren geleden mee begonnen en daar heb ik ook veel geld in gestoken, maar de uitkomst vind ik helaas teleurstellend. Samenwerking binnen Herstel Werkt blijkt gewoon héél erg ingewikkeld. Op het gebied van herstel en ervaringsdeskundigheid, op het gebied van opleiding... Er is best veel gebeurd. En soms leek het er wat leuker uit te zien maar ik ben er toch wel een beetje door teleurgesteld geraakt."

¹ We spreken Van Haaster in zijn kantoor op de derde verdieping aan de Keizersgracht in een klein en vol kamertje, met een bescheiden dakraampje, je kunt er met je hand bij de balken, zo laag is het plafond. Aan de voorzijde, één verdieping hoger, startte Karla Nijnens 7 jaar geleden het Herstelbureau waar ik nu stage loop. Historische grond, zeg maar. Leuk om te zien en te zijn. Voor Van Haaster is het interview een soort afscheid, een soort terugblik, want deze zomer gaat hij met pensioen, en hij is bezig om zijn bedrijf onder te brengen.

Het gaat te ver om het gehele gesprek hier weer te geven maar het komt er op neer dat er in het project, met twaalf verschillende deelnemers, door de trage en stroperige onderlinge communicatie, soms botsende belangen, weinig schot zit – tot frustratie van Van Haaster. Hij stelt vast dat de bestaande partijen zich onvoldoende wapenen en onvoldoende tot samenwerking komen, terwijl commerciële partijen, zoals opleidingsinstituten, hun intrede doen. Als werker van het eerste uur, vreest hij dat daarmee een deel van de oorspronkelijke integriteit, die hoort bij het pionierschap, verloren lijkt te gaan.

Fundamentele vragen

Het gaat hem onder meer om fundamentele vragen: Wat is dat eigenlijk, herstel? Van Haaster kan weinig met diagnoses en labels. “Waarom moeten we dat begrip per se afbakenen?”, vraagt hij zich af. “Ik vind het begrip ‘psychiatrische problematiek’ zelf al heel erg ingewikkeld en het is volgens mij een overleefd begrip. Ik kijk daar zelf heel anders tegenaan. Volgens mij is wat een psychiatrische probleem genoemd wordt een eerste poging tot herstel. Het gaat om dingen die je doet, of die je overkomen, om met iets in het reine te komen.” Hij vindt dat er over deze thematiek te weinig discussie is.

Hoewel dit voor mij een allereerste kennismaking is met dit onderwerp, denk ik dat ik Van Haasters frustratie wel begrijp. Of er iets verloren gaat, kan ik niet goed beoordelen. Maar als ik er zo’n beetje van een afstandje naar kijk, denk ik dat Harrie eigenlijk heel trots mag zijn. Hij heeft als pionier een vak helpen groot brengen dat nu, door de veranderde tijden, aan relevantie en importantie heeft gewonnen; Ofwel: het vak is volwassen geworden en het heeft een stevige voet aan de grond gekregen; het is met de jaren doorgedrongen in meer en meer terreinen van het sociale domein. Verdere professionalisering en vercommercialisering is dan een logisch gevolg. Wat begint als een kruidenier op de hoek, wordt door ketens overgenomen.

Zoals ik Van Haaster zie, is hij vooral een purist in de goede zin, als man van de fundamentele standpunten, van theorie, met een sterke focus op kennis; tijdens het gesprek zei hij bijvoorbeeld over opleidingen: (...) Ik vind dat de inhoudelijke themalessen ervoor moeten zorgen dat die verdieping er komt in het denken of in waar we mee bezig zijn. Het kan niet zonder. Je moet opleidingen niet te praktisch maken want er liggen nog ontzettend veel vraagstukken nog open. Ik ben er een groot voorstander van dat je opleiding en onderzoek samenbrengt.”

Ik had het gevoel dat ik echt met een “bron” zat te praten en stelde Harrie voor om eens apart af te spreken. Dat leek hem een goed idee.

Slotopmerking bij Harrie van Haaster

E-ervaringsdeskundigen?

Een laatste punt dat ik nog even apart wil noemen, is dat Van Haaster denkt dat er te weinig aan vernieuwing wordt gedaan. Waar denkt hij aan? Onder meer aan mogelijkheden op e-gebied inderdaad. Dat maakte iets in mij wakker. Zo las ik recent [in een nieuwsbrief van Zorgvisie](#): “Om het nijpende tekort aan psychiaters op te vangen, is ggz-instelling Dimence met online behandelingen vanuit het buitenland begonnen. Cliënten kunnen via Skype op consult bij hun psychiater, die vanuit India werkt.” Ik moest ook denken aan een zelfhulp-app. Ik vroeg Van Haaster er naar. Daar dacht hij inderdaad aan, sterker, hij heeft er samen met iemand één ontwikkeld. Via die app kun je je eigen (herstel)plan maken. Ik noteerde tijdens het gesprek een paar steekwoorden, zoals adstructie, in combinatie met [Maarten Muis, RealityKeeper en de peer support community](#).

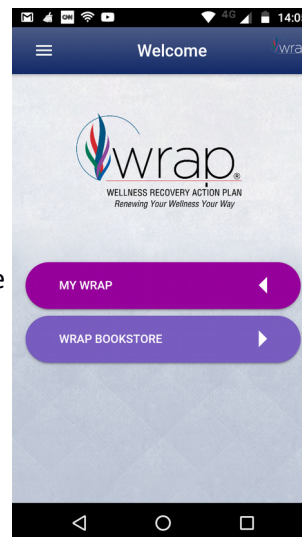
Als ik daarop google vind ik [deze link](#), die gaat over een project met deze omschrijving: *Met de app van peersupport-community alert blijven RealityKeeper stimuleert contact als het er op aan komt bij sociale media-uitingen. En in de toelichting daarop: “Reality Keeper wordt een app die je waarschuwt als het dreigt mis te gaan en je psychisch afglijdt. (...) Aanleiding: Online is eerder te merken dat iemand afglijdt, dan de omgeving het merkt of hulpverleners. Daarom vinden we het belangrijk een app te bouwen die jou en je 3*

zelf gekozen contactpersonen waarschuwt als het mis gaat.” [Lees hier meer daarover.](#)² Op [deze site](#) zijn ook een eindverslag en de resultaten van dit project te lezen.

(NB: De afbeelding hiernaast is van een Wrap-app die ik vond via PlayStore).

De app *Reality Keeper* en in bredere zin, digitale hulp op ervaringsdeskundig gebied, leek me een interessant onderwerp voor een afstudeerscriptie, mede vanwege dit artikel dat ik recent las: [CZ dwingt ggz-instellingen om digitale behandelingen aan te bieden](#). De intro: “Zorgverzekeraar CZ gaat van aanbieders in de geestelijke gezondheidszorg (ggz) eisen dat ze een deels digitale behandeling aanbieden. Zo wil de verzekeraar de lange wachtlijsten in de ggz terugdringen.”

Het zou mij niets verbazen als “ons vakgebied” daar ook mee te maken krijgt.

's Middags is de WRAP-opfrisbijeenkomst. Aanwezig is een viertal oud-deelnemers, die vertellen hoe ze de WRAP hebben geïntegreerd in hun leven. Eén van hen vertelt dat hij dat op dagniveau doet, en dat zelfs op uurniveau. Het geeft hem structuur en grip op zijn leven. Had hij niet iets van een hobby of zo?

Donderdag 14 maart

In de ochtend is de Vrijplaats. Een vrije inloop voor iedereen die behoefte heeft aan een (herstelbevorderend) gesprek. We zijn met zijn vieren; collega A., een student van de HVA die onderzoek doet naar iets vaags, een vrijwilliger en ikzelf. Omdat er bij aanvang nog geen bezoekers zijn, gaan we onderling in gesprek. Wat begint als een kennismakingsrondje, loopt uit in een rondje herstelverhalen vertellen. Niet gepland, maar wel heel waardevol en mooi.

's Middags krijgt onze bureaumanager K. bezoek van iemand van de Regenbooggroep, die sinds kort tot taak heeft om in het eilandenrijk dat deze organisatie is, de aanwezige ervaringsdeskundigen te inventariseren en te kijken hoe de aanwezige ervaringskennis kan worden ingezet, onder meer om zo de dienstverlening te verbreden. Onze gast is zeer enthousiast en energiek maar relatief nieuw is dat speelveld en kan de kennis van collega K. goed gebruiken. Het valt me op hoe goed ingevoerd en betrokken K. is bij in het vak, en de organisatie ervan, en hoe goed ze aanvoelt waar haar gesprekspartner mee worstelt. Ze luistert geduldig en kalm en geeft de nodige verheldering met betrekking tot het proces. Onze gast kreeg zo precies de informatie die ze nodig had om verder te kunnen, en kon zo nodig weer met K. contact opnemen.

² Het project lijkt me sterk geïnspireerd door en geënt op de WRAP, het *Wellness Recovery Action Plan*, dat in 1997 is ontwikkeld door Mary Ellen Copeland. Daarin spelen het monitoren van hoe het met je gaat, de “vroege waarschuwingstekens” en het benoemen van ondersteuners ook een belangrijke rol. De *History of Wrap* [lees je hier](#).